

OVERZICHT 'ECHO'S UIT DE OORLOG' PODCASTSERIE versie 15.1.2020

In de brochure "Echo's uit de oorlog" (zie echosuitdeoorlog.nl) nadere toelichting over de opzet en de achtergrond van deze serie korte verhalen geschreven t.g.v. "75 jaar vrijheid" Ook een toelichting over hoe deze Echos' bij een herdenking kunnen fungeren incl de functie van de "lokale rol"

De Echo's zijn ingesproken door VoicesofValue, (voicesofvalue.nl) een groep professionele stemacteurs, voice-overs, verhalen-vertellers, tekst-schrijvers, makers van hoorspelen en andere soundproducties. Met als leden Karin Akkermans, Marga Vermeulen, Pamela van der Wal, Annelies Zappei, Wouter den Boer, Jaap Pleit. In de echo "Het verraad" is ook de stem te horen Dylan Volleman (9). De geluidsmontage en de soundscape zijn uitgevoerd door Jaap Pleit.

De Echo's zijn in principe geschikt voor alle leeftijden, vanaf 9 a 10 jr. De nrs 10 e.v. zijn extra geschikt voor kinderen.

De Echo's zijn ook beschikbaar als vertelvoorstelling door een van de stemacteurs. In overleg wordt dan een keuze uit de Echo's gemaakt.

De Echo's zijn als podcasts te beluisteren via echosuitdeoorlog.nl en op andere kanalen vanaf 6 februari 2020.

1.

titel: RAZZIA
duur: ca 4 min 35 sec
personages: dochter Marije, Moeder, Vader
lokale rol: Marije
bron: nieuwe beschreven verhaal op historische basis
bestand: (voorbeeld: youtu.be/aEjYTxqdF4)
inhoud:

Marije kijkt uit het raam en ziet tot haar verbijstering hoe de straat ineens wordt afgezet door Duitse soldaten. Ze ziet dat mannen al met een tas voor vertrek voor de deur klaar staan en zich "laten ophalen". Maar ziet ook hoe soldaten andere mannen en jongens in hun huis opsporen en afvoeren. Ze wordt bang: mijn vader ook? Die zegt, dat hij daarvoor te oud is. Maar uit het raam zien ze oudere burens wel meegenomen worden! Dan besluit vader te vluchten, over het platte dak, de brandtrap af en via de achtertuinen. Maar de vluchtpoging loopt dramatisch af...

2.

titel: VERZET / WEESHUIS
duur: ca 11 min
personages: dochter Karin, Moeder Marion, Duitse soldaat, politieagent, bakker,
lokale rol: Karin
bron: geïnspireerd door een fragment uit boek 't Hooge Nest' van Roxane van Iperen
 het boek is te koop onder ISBN-nummer 9789048841790

bestand: [volgt](#)

inhoud: Marion probeerde haar leven in de oorlog gewoon voort te zetten zoveel als kon. Totdat ze toevallig langs het Joodse weeshuis fietste. Dat werd op dat moment "ontruimd" en de laatste kinderen werden afgevoerd. De beestachtige manier waarop dat gebeurde veranderde haar leven. Vanaf dat moment trok zij het lot aan van de vele kinderen/wezen, die vaak door hun radeloze ouders waren achtergelaten in huis, bij burens, vrienden, ed om te voorkomen dat ze ook mee afgevoerd werden naar de vernietigingskampen. Zij nam de kinderen in huis, gaf ze Nederlandse namen en via het verzet NL-identiteitskaarten. Ze zocht vervolgens een definitief opvang / adoptie-adres. Dit was zeker niet zonder risico's. Op een gegeven moment ging het mis. Tijdens een razzia werden de kinderen verborgen, maar een NSB-er kwam later alsnog terug en dreigde hen te arresteren. Marion had een pistool klaar liggen en schoot, voordat hij dat kan doen. Maar wat doe je vervolgens met het lijk....?

Een aangrijpend verhaal over moed en verantwoordelijkheid.

3.

titel: ONTSNAPPING VIA LITOUWEN
duur: ca 11 min
personages: kleinzoon Levi, vader Ruben, grootvader, grootmoeder, Sara, verteller
lokale rol: Levi
bron: geïnspireerd door fragment uit boek 'De rechtvaardigen' van Jan Brokken
 het boek is te koop onder ISBN-nummer 9789045036649

bestand: [volgt](#)

inhoud: In de jaren voor 1940 gingen de grenzen van de buurlanden van Duitsland dicht voor Europese Joden. Om een "beviend staatshoofd" (Hitler!) niet voor het hoofd te stoten. Maar veel Joden zagen het gevaar aankomen en wilden weg. Zeker na de Kristallnacht. De familie van Anne Frank wist nog wél op tijd naar Nederland te emigreren. Op een gegeven moment was er nog maar 1 land met een open grens voor Joden. Maar ook in Litouwen was veel Jodenhaat. Hoe vandaar verder? Een moedige Nederlandse consul bedacht een slimme route. Hij versterkte visa naar Curaçao aan ieder die dat wilde. Zijn college de Japanse consul verstreekte doorreisvisa voor Japan. De route ging namelijk door Rusland, (geen visum nodig) met de Trans Siberië Express naar Vladivostok. Overvaren naar Japan. Vandaar lag de wereld open: Curaçao, VS, Zuid Amerika. etc

Een Joodse familie in Polen, van oorsprong Nederlands, maakte hiervan gebruik. Vele anderen volgden. De consul schreef dag en nacht visa uit in korte tijd en redde daarmee vele duizenden levens. Grote tijdsdruk, want korte tijd later viel Duitsland Litouwen binnen en begonnen de meest gruwelijke moordpartijen onder Joden. Deze Echo is een eerbetoon aan de persoonlijke moed van deze man.

4.

titel: **MOED OP DE UNIVERSITEIT** (niet Arier-verklaring / rede Cleveringa)

personages: dochter Liesbeth, moeder Edith, medestudenten Hans en Irene

lokale rol: Liesbeth

bron: nieuw bedacht verhaal op historische basis

bestand: volgt

inhoud: Al snel na het uitbreken van de oorlog moesten professoren en medewerkers van universiteiten Leiden een formulier verklaren, dat ze niet Joods waren, de zogenaamde "Niet-Arier verklaring". Daarop ook de namen van de collega's, waarvan ze wisten, dat die Joods waren. Die werden vervolgens ontslagen. Ongeacht hun prestaties, wetenschappelijke verdiensten, e.d. Als je het formulier niet of onjuist zou invullen, werd je zelf ontslagen. Een afschuwelijk dilemma: je eigen belang laten voorgaan? Collega's verraden? Solidair zijn? Zwichten voor intimidatie? Voor racisme? Wie heeft die moed? Protestbewegingen ontstonden: niemand zou moeten tekenen! Wat moesten de Duisters dan! Maar velen krabbelde toch terug en vele ontslagen volgden. O.a. prof Meijers, een zeer vooraanstaande, internationaal bekende wetenschapper, geacht en gevierd door collega's en studenten. Op 26 nov 2040 zou prof Cleveringa zijn college overnemen in het grote auditorium. Maar i.p.v. een college hield hij een vlamme protestrede. Tegen racisme, intimidatie en voor de vrijheid en de zuiverheid van de wetenschap, die los staat van ras, geloof, geslacht, enz.. Na afloop werd spontaan het Wilhelmus aangeheven. Cleveringa wist, dat het gevaarlijk was, wat hij deed. Hij werd de dag erop gearresteerd. Zijn rede is beroemd geworden

nieuwe verhalen volgen

10.

Deze serie verhalen zijn bewerkingen van de belevenissen van Wim Dumeé als kind in de oorlog (6-11jr) die hij in een boekje heeft verwoord. Hij woonde in Rotterdam-Kralingen in de Waterloostraat. Als oudste in een gezin van 6, later 10 kinderen voelde hij zich mee verantwoordelijk om te zorgen, dat er in de hongerwinter eten op tafel kwam en de kachel bleef branden. Hij deed dat op een zijn eigen manier...

Een aantal van zijn verhalen zijn als 'Echo' bewerkt/samengevat

11.

titel: **WIM GAAT BOODSCHAPPEN DOEN!**

duur: ca 4 min.

personages: kleindochter Ilse, Wim, moeder, vader, pastoor

lokale rol: kleindochter Ilse

bron: bewerking van de verhalen van Wim Dumeé

bestand: volgt

inhoud: Naarmate de oorlog voortduurde, werd het eten krappere. En het geld! Bijna alle levensmiddelen waren "op de bon", Dat zorgde voor een zekere eerlijke verdeling. Maar als er te weinig in de winkels was, dan had je aan bonnen en aan geld ook niet zo veel. Dus ging Wim "winkelen" op zijn eigen manier. Bijvoorbeeld bij de groenteboer van Linschoten. De voorraad aan aardappelen en groenten lag in de kelder. Onder de winkelruit was een kelderraampje. Als niemand keek, glipte Wim zo naar binnen. Hij had een oud jasje van zijn vader aan, met grote zakken, die hij volpropte. Gejuich van broertjes en zussen als hij thuisgekomen "de boodschappen" op tafel legde. Maar een keer ging het fout en stonden de groenteboer en de pastoor 's-avonds aan de deur om te klagen en het eten terug te halen. Wim's vader deed open, hoorde ze aan en zei. "Wat, mijn zoon, zo'n keurige Katholieke jongen, een dief? Hoe komen jullie erbij?! Wegwezen!"

12.**titel:** OP ZOEK NAAR KOLEN!**duur:** ca 4 min**personages:** kleindochter Ilse, Wim, Duitse soldaat**lokale rol:** kleindochter Ilse**bron:** bewerking van de verhalen van Wim Dumeë**bestand:** volgt**inhoud:**

Niet alleen het eten, ook de kolen en andere brandstof raakte op. Vooral de laatste winter 44-45 was zeer streng. Intussen waren er in het gezin 3 kleintjes bijgekomen. Ook die moesten warm blijven. Wim ging op pad. Vanaf de 2^e verdieping van de bouwval van het oogziekenhuis kon Wim over de muren kijken van het entrepotgebouw. En zag daar veel boten met kolen liggen. Hij vond in de bouwval een lange balk en sleepte die mee naar huis. Met dwarlatjes fabriceerde hij daarvan een soort ladder. Hiermee klom hij op de muur. Met een touw de ladder ophijzen en aan de andere kant laten zakken. In het donker in de miezelregen. Koud, maar wel de perfecte dekking. Duitse soldaten patrouilleerden, maar die hoorde je van een afstand aankomen door de ijzers onder hun laarzen. Aan de kade lag een binnenschip met kolen. Het was moeilijk te zien, maar dat kwam goed uit. Dan zagen ze hem ook niet. Hij vulde de zakken, voorzover hij die kon dragen en zette ze op de kade. Een voor een de ladder op en neer over de muur. Toen hij terug ging op de laatste zak te halen, zag hij een Duitse soldaat bij de zak staan....

13.**titel:** EEN BARRE TOCHT OP ZOEK NAAR ETEN**duur:** ca 6 min**personages:** personen:**lokale rol:** kleindochter Ilse**bron:** bewerking van de verhalen van Wim Dumeë**bestand:** volgt**inhoud:**

Wim begreep er niets van. Hij moest nu met zijn vader en oom mee om eten te halen bij boeren. Dat deden ze vaker, maar dan werd er altijd geruild voor iets. Een paar zakken aardappelen voor een gouden trouwring of zoiets. Maar zijn vader had niets meer om te ruilen.... Op goed geluk dan maar, hopen op medelijden van de boeren. Via de Honingerdijk naar Capelle, met de pont naar Krimpen. Diep de Krimpenerwaard in. Vader en oom bleven op de dijk staan. Wim moest aanbellen bij de boer. Hij mocht altijd naar binnen. Hij zag er zo zielig uit, met z'n dunne kleren, korte broek in de kou, magere benen. Hij kreeg eten, maar moest het wel gelijk opeten en mocht niets meenemen. Toen hij dat vertelde tegen zijn vader, werd die boos: hij moest stiekem iets in zijn zak steken. Toen dat een keer lukte kregen vader en oom ruzie over de verdeling. Ze sliepen ergens in een stal. De volgende dag verder, de pont naar Kinderdijk, Hendrik Ido Ambacht en uiteindelijk thuis. Een lange barre tocht. Aan het eind van de middag uitgeput weer thuis. Maar zonder eten voor het gezin...

Nieuwe verhalen volgen**20.**

Deze serie verhalen zijn scènes uit de voorstelling ‘Ik ga op reis...’ over twee kinderen in oorlogstijd en over de Holocaust. De hoofdrollen worden gespeeld door 2 kinderen van 10 en 11 jr. Het gefingeerde, maar ‘levensechte’ verhaal speelt zich af in Rotterdam-Kralingen. Deze verhalen staan op zich maar sluiten ook op elkaar aan. Bij combinaties worden de inleidingen iets aangepast

21.**titel:** HET VOORoorDEEL**duur:** ca 4 min**personages:** Esther, tante Nel, moeder Sjaan, vader Karel, verteller**lokale rol:** verteller**bron:** uit de voorstelling ‘Ik ga op reis....’**bestand:** volgt**inhoud:**

Esther is het buurmeisje van Pieter. Ze kunnen goed met elkaar opschieten en leren elkaars wereld goed kennen. Ondanks de (grote) culturele verschillen (Joods resp. Christelijk). Op een dag hoort Esther toevallig een gesprek tussen de ouders van Pieter en een tante, die op bezoek is. Die vindt het maar raar, dat Pieter om gaat met een Joods meisje. Want Joodse mensen zijn toch onbetrouwbaar en achterbaks. Dat weet toch iedereen?! Pieter's vader wordt boos: dat is totale onzin, ik wil niet dat je dat hier nog 1 keer zegt, Nel! Maar de moeder zegt: 'Ja maar, misschien heft Nel wel gelijk. Je hoort het overal. En dan zal het toch wel waar zijn toch?! Esther is helemaal ontgaan: 'Zij is altijd zo aardig tegen ons. En nu zegt ze dit?!' Maar misschien heb ik het wel niet goed gehoord...

22.

titel: DE JODENSTER
duur: ca 5 min
personages: Esther, Pieter, enge man en verteller
lokale rol: verteller
bron: uit de voorstelling 'Ik ga op reis....'
luisterfragm: volgt

inhoud: Aan het begin van de oorlog lijkt er weinig te veranderen. Het leven gaat gewoon door. Duitse soldaten zijn zelfs vriendelijk en beleefd. Maar dat gaat veranderen. Alle Joodse mensen moeten een Jodenster gaan dragen, zodat ze herkenbaar zijn. Esther ook. In het begin is ze er zelfs een beetje trots op. Maar al snel blijkt waarom: met een ster mag je steeds minder. Niet meer fietsen, niet meer naar de bioscoop, niet meer naar dezelfde school, niet meer solliciteren, enz. Het leven wordt voor Joodse mensen steeds moeilijker gemaakt. Bijna onmogelijk. Esther: straks mogen we niet eens meer in ons eigen huis wonen! Zonder dat ze het wist, zou dat al snel werkelijkheid worden...

23.

titel: HET VERRAAD
duur: ca 4 min
personages: 4 personen: Pieter, moeder Sjaan, vader Karel, verteller
lokale rol: verteller
bron: uit de voorstelling 'Ik ga op reis....'
bestand: volgt

inhoud: Er komt iemand langs bij de moeder van Pieter. Hij is van de gemeente en doet "buurtonderzoek" Moeder laat zich uithoren en laat zich gaan in vooroordelen over Joden. Daarmee verraadde ze haar bovenburen. De vader heeft het door wat de man bedoelt met "opruimactie" en neemt direct actie. 's-Nachts wordt Pieter wakker van een vrachtwagen met Duitse soldaten. In de straat Ze trappen de deur in van de bovenburen stormen naar boven, halen alles overhoop, maar vinden niemand. Net op tijd was Esther en de familie ontsnapt naar een veilig onderduikadres. "Verdammt noch mal, die Vögel sind geflogen...!" Zo ontsnapten ze aan het vernietigingskamp.

24.

titel: ONDERDUIKEN
duur: ca 5 min
personages: 3 personen: Esther, Pieter, verteller
lokale rol: verteller
bron: uit de voorstelling 'Ik ga op reis....'
bestand: volgt

inhoud: Als Pieter 's-avonds in bed ligt, ruikt hij regelmatig, dat zijn moeder eten kookt. Maar de andere dag komt dat niet op tafel, terwijl ze toch allemaal hongerig zijn. Hij hoort ook zijn moeder 's-avonds de deur uit gaan. Pieter wil weten, waar het eten blijft en volgt zijn moeder, zonder dat zij het merkt. Hij ziet, dat ze afgeeft bij de kerk om de hoek. Wat nu? Hij durft het niet te vragen. Maar zijn ouders vertellen het Pieter. Het eten gaat naar de mensen die ondergedoken zitten in de kerk. En die onderduikers zijn... de bovenburen! De vader van Pieter had ze daar in veiligheid gebracht! Esther dus ook! Pieter is helemaal blij. Maar hij mag niet naar ze toe. Teveel risico, dat ze gezien en verraden worden. Maar ze mogen elkaar wel briefjes schrijven. Moeder zal die meenemen bij het brengen van het eten. Dat doen ze! In de briefjes vertellen ze elkaar over hun leven als kind in de laatste oorlogswinter
